
DEMİR ÇELİK SEKTÖRÜ

Ekonomik Araştırmalar Departmanı

Mart 2017

Ayře Özden
Müdür
aozden@atbank.com.tr

Maral Haçikođlu
Uzman
mhacikoglu@atbank.com.tr

Demir Çelik Sektörüne Bakış:

- **Yönetici Özeti**
- **Dünya Demir Çelik Sektörü**
  - Üretim
  - Üretim Süreçlerinin Yapısı ve Üretimde Kullanılan Hammaddeler
  - Kapasite Kullanımı
  - Tüketim
  - Dış Ticaret
- **Türkiye Demir Çelik Sektörü**
  - Üretim
  - Üretim Süreçlerinin Yapısı ve Üretimde Kullanılan Hammaddeler
  - Kapasite
  - Yurtiçi Talep ve Tüketim
  - Dış Ticaret
- **Türkiye Demir Çelik Sektörünün Gelişimi, Rekabet Gücü ve Konumuna İlişkin Değerlendirme**

I) YÖNETİCİ ÖZETİ

Dünya Demir Çelik Sektörüne İlişkin Değerlendirme:

Demir çelik sektörü inşaat, otomotiv, beyaz eşya ve makine sanayi gibi pek çok sektöre girdi sağlayarak ülke ekonomilerinin sanayileşmesinde lokomotif sektör olma özelliğine sahiptir. Ayrıca, küresel çelik tüketiminin yarından fazlası inşaat sektörü tarafından gerçekleştirilmektedir. Bu nedenle bir ülkedeki demir çelik tüketimindeki artış ve bu tüketim hızını karşılayabilecek üretim kapasitelerinin oluşturulması o ülkedeki refahın ve gelişmişliğin en önemli göstergelerinden biri olarak kabul edilmektedir.

Dünya demir çelik sektörünün en önemli sorunları kuşkusuz, Çin'in başının çektiği kapasite fazlası sorunu, iç ve dış talepteki yetersizlik, hammadde fiyatlarındaki oynaklık ve Çin'in iç pazardaki fazla ürününü dış pazara yönlendirmesi sonucu ihracat pazarlarımızda yaşanan haksız rekabettir. 2005-2015 döneminde küresel çelik üretim kapasitesinde kaydedilen 1 milyar ton/yıllık artışın %80'i Çin tarafından gerçekleştirilmiştir.

Çin ekonomisinde son yıllarda gözlenen dönüşüm süreci nedeniyle ekonomik büyüme hızındaki yavaşlama çelik tüketiminde de bir azalma yaratmış ve bunun sonucunda iç piyasada atıl kalan demir çelik ürünlerinin düşük fiyatlarla dış pazarlara yönlendirildiği görülmüştür. Çin'in son yıllarda izlediği bu agresif ihracat politikası ise Türkiye'nin de dahil olduğu pek çok üreticiyi sıkıntıya sokmaya başlamış ve dünya genelinde korumacı politikaların öne çıktığı ve dampingli ithalata karşı alınan önlemlerin hızla arttığı bir konjonktüre girilmiştir.

Çin 2017 yılında da demir çelik sektöründe belirleyici olmaya devam edecektir. Son dönemde Çin ekonomisine yönelik açıklanan pozitif ekonomik veriler ve hükümet tarafından açıklanan ekonomiyi destekleyici tedbirler çelik talebinde artışı beraberinde getirecektir. Özellikle inşaat, konut ve otomotiv sektörlerinde yatırımları destekleyici uygulamaların Çin'de iç talebi canlandıracağı ve bunun sonucunda dampingli ürün ihracatında azalışlar yaşanacağını düşünüyoruz.

Demir çelik sektörü talebinde öne çıkan bölgeler olan Orta Doğu ve Kuzey Afrika'nın ise emtia fiyatlarındaki toparlanmadan olumlu etkileneceğini ve bu bölgelerdeki altyapı ve konut sektörü yatırımlarının devam edeceğini düşünüyoruz. Hindistan'da da benzer şekilde tüketimi destekleyici devlet politikalarının etkinliğini artırması ve altyapı yatırımlarının artacağı beklentisi sektöre yönelik talebin güçlü seyredeceğine işaret etmektedir.

DEMİR ÇELİK SEKTÖRÜ

Türkiye Demir Çelik Sektörüne İlişkin Değerlendirme:

Türkiye’de ham çelik üretimi 2012 yılında 35,9 milyon ton ile rekor düzeyde gerçekleşmiştir. 2015 yılında 31,5 milyon tonluk ham çelik üretimi gerçekleştiren Türkiye, dış talepteki toparlanmanın da etkisiyle üretimini 2016 yılında 33,2 milyon tona çıkarmıştır. Türk çelik sektörü böylece dünyanın sekizinci, Avrupa’nın ise ikinci en büyük ham çelik üretimi gerçekleştiren sektörü konumunda bulunmaktadır.

Türkiye’nin dünya ham çelik üretiminden aldığı pay ise 2016 yılı itibarıyla %2 olmuştur. Türkiye Orta Doğu ve Körfez ülkelerine çelik ürünleri tedarikinde önemli bir konumda bulunmakta olup son dönemde dünya demir çelik sektöründe yaşanan olumsuzlukların Türkiye’nin ihracat yaptığı pazarları da olumsuz yönde etkilediği ve çelik ürünleri ithalatındaki hızlı artışa paralel Türkiye’nin demir çelik sektöründe net ithalatçı konumuna geçtiği görülmektedir.

Çin menşeli çelik ürünlerinin dış pazarlarda düşük fiyatlarla alıcı bulması sonrası çelik sektöründe meydana gelen haksız rekabet sonucu sektörün üretiminde ve ihracatında son yıllarda gerileme yaşandığı görülmektedir. 2016 yılı Çin’in uyguladığı agresif ihracat politikasındaki geri çekilme ile hurda ve demir cevheri fiyatları arasındaki dengesizliğin giderilmesiyle üretim ve tüketimde artışlarının yaşandığı bir yıl olmuştur. Bununla birlikte sektörün mevcut sorunlarının devam ediyor oluşu nedeniyle diğer üretici ülkelerde olduğu gibi Türkiye’nin de korumacı politikalara ağırlık verip, iç pazarlarını koruyan ve ihracata destek veren politikalar geliştirmesi gerekmektedir.

Türkiye’de çeliğe dönük en güçlü talep inşaat sektöründen gelmektedir ve inşaat sektörü yurtiçi toplam çelik tüketiminin 2/3’ünü gerçekleştirmektedir. Önümüzdeki dönemde demir çelik talebinin otomotiv ve makine imalatı imalatı gibi yoğun metal girdisi olan sektörlerin büyümesine paralel artış göstereceğini düşünüyoruz.

Türkiye demir çelik sektörünün dampingli ve devlet destekli ürünlerle rekabet edebilmesi için sektörün yeniden yapılandırılması ve katma değeri yüksek ürünlerin üretimine ağırlık verilip üretim kapasitemizin en iyi şekilde değerlendirilmesi sektörün öncelikli hedefleri arasında yer almalıdır.

DEMİR ÇELİK SEKTÖRÜ

II) DÜNYA DEMİR ÇELİK SEKTÖRÜ

A) Üretim:

2008-2009 yıllarında küresel krizin etkisiyle gerileyen küresel ham çelik üretimi 2010-2014 periyodunda istikrarlı bir artış sergilemiştir. Fakat 2015 yılında Çin, Japonya, ABD ve Ukrayna'da kaydedilen belirgin düşüşlerin etkisiyle %3,3 gerileyen küresel ham çelik üretimi 1,62 milyar ton olarak gerçekleşmiştir. 2016 yılında ise tekrar yükselişe geçen küresel ham çelik üretimi bir önceki yıla göre %0,8 artışla 1,63 milyar ton olmuştur. Geçtiğimiz yıl, dünyanın en büyük çelik üreticisi konumunda bulunan Çin'in ham çelik üretimi %1,2 artışla 808,4 milyon tona yükselirken, ikinci sırada yer alan Japonya'nın ham çelik üretimi ise %0,3 azalışla 104,8 milyon tonda kaldı.

Türkiye ise 2016 yılı itibariyle 33,2 milyon ton üretimiyle en fazla üretim yapan sekizinci ülke konumundadır. 2016 yılında dünyanın en büyük on çelik üreticisi arasında sadece Çin, Hindistan, Türkiye ve Ukrayna'nın ham çelik üretiminde artış gözlemlendi. Küresel çelik üretiminde Asya ülkelerinin ağırlığı dikkat çekmektedir. Dünya Çelik Derneği sınıflandırmasına göre toplam üretimin %69'unun gerçekleştirildiği Asya grubunda Çin, Japonya, Hindistan, Güney Kore ve Tayvan yer almaktadır. 2016 yılında, Avrupa Birliği'nin üretimi %2,3 düşüşle 162,3 milyon tona gerilerken, Asya Bölgesi'nin üretimi %1,6 artışla 1,13 milyar tona çıkmıştır.

Dünya Ham Çelik Üretiminde İlk 10 Ülke (Milyon Ton)

	2013	2014	2015	2016	Yıllık Değ. 2016/2015	Pay
Çin	815,4	822,8	798,8	808,4	1,2%	50%
Japonya	110,6	110,7	105,1	104,8	-0,3%	6,4%
Hindistan	81,3	87,3	89	95,6	7,4%	5,9%
ABD	86,9	88,2	78,8	78,6	-0,3%	4,8%
Rusya	68,9	71,5	70,9	70,8	-0,1%	4,3%
Güney Kore	66,1	71	69,7	68,6	-1,6%	4,2%
Almanya	42,6	42,9	42,7	42,1	-1,4%	2,6%
Türkiye	34,7	34,0	31,5	33,2	5,4%	2,0%
Brezilya	34,2	33,9	33,3	30,2	-9,3%	1,9%
Ukrayna	32,8	27,2	23,0	24,2	5,2%	1,5%
Dünya	1.650	1.670	1.615	1.629	0,8%	
Dünya (Çin Hariç)	835	847	817	820,1	0,4%	

Kaynak: Dünya Çelik Derneği, Çelik İhracatçıları Birliği

DEMİR ÇELİK SEKTÖRÜ

Ayrıca aynı dönemde Diğer Avrupa Bölgesi'nin üretimi Türkiye'deki üretim artışının da desteğiyle %5,8 artışla 35,9 milyon tona, Bağımsız Deletler Topluluğu (BDT) bölgesinin ham çelik üretimi ise %0,8 yükselişle 102,4 milyon tona ulaşmıştır.

Ülkelerin çelik üretiminden aldığı paya bakıldığında ise Çin'in toplam çelik üretiminin %49,6'sını gerçekleştirdiği görülmektedir. Onu %6,4 ile Japonya ve %5,9 ile Hindistan izlerken, sekizinci sırada yer alan Türkiye'nin dünya ham çelik üretiminden aldığı pay %2 olmuştur. Yaklaşık 1,2 milyar ton/yıllık üretim kapasitesine sahip Çin'de, üretim kapasitesinin 2016 yılından itibaren 45 milyon ton/yıl azaltılarak 2020'ye kadar 1 milyar ton/yıl seviyesine indirilmesi planlanmaktadır. 2016'nın ilk yarısında üretim kapasitesini 16 milyon ton/yıl azaltan Çin'in önümüzdeki dönemde bu süreci hızlandırması beklenmektedir.

B) Üretim Süreçlerinin Yapısı ve Üretimde Kullanılan Hammaddeler:

Üretimde kullanılan hammaddeler üretim yöntemlerine göre farklılık sergilemektedir. Bazik oksijen fırını (BOF) tabanlı tesislerde demir cevheri, hurda ve taş kömürü, Elektrik Ark Ocaklı (EAO) tesislerde ise hurda ile üretim gerçekleştirilmektedir. Dünya Çelik Derneği'nin son raporuna göre 2015 yılında, küresel ham çelik üretiminin %73,7'si BOF tabanlı entegre tesislerde, %25,8'i EAO tesislerde, %0,5'i ise Siemens Martin fırını (OHF) ve diğer tesislerde gerçekleştirilmiştir. Dünyanın en büyük demir cevheri üreticisi olan Avustralya üretiminin neredeyse tamamını ihraç etmektedir. İkinci sırada yer alan Brezilya ise çıkardığı demir cevherini %14'ünü iç pazarında çelik üretimi için kullanmaktadır. Sektörün diğer önemli hammaddesi olan hurda üretiminde ise AB ülkeleri, ABD ve Japonya 2015 yılı itibarıyla ilk üç içerisinde yer almıştır.

Demir Cevheri Üretiminde İlk 5 Ülke (2015)		
	Üretim (Milyon Ton)	Pay
Avustralya	811,2	40,4%
Brezilya	422,5	21,1%
Hindistan	142,5	7,1%
Çin	123,5	6,2%
Rusya	102,0	5,1%
Toplam	2.006	

Kaynak: Dünya Çelik Derneği

Küresel Hurda İthalatında İlk 5 Ülke (2015)		
	İthalat (Milyon Ton)	Pay
Türkiye	16,3	19,3%
Hindistan	6,7	8,0%
Güney Kore	5,8	6,9%
İspanya	5,0	6,0%
İtalya	4,6	5,5%
Almanya	4,2	5,0%
Toplam	84,0	

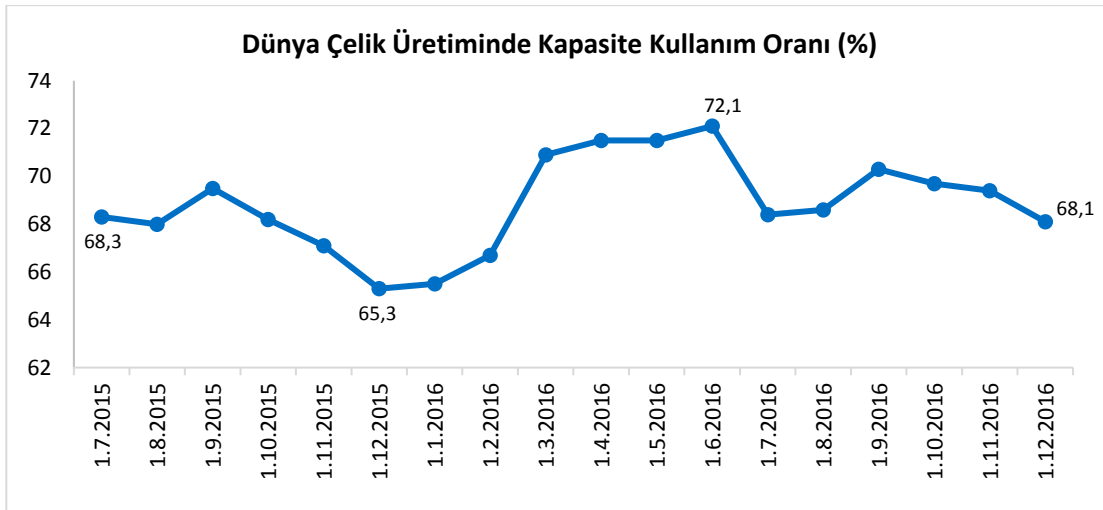
DEMİR ÇELİK SEKTÖRÜ

Üretim teknolojisi kompozisyonu açısından Türkiye'nin ise 2015 yılında küresel eğilimin aksine üretiminin %68'ini EAO tesislerde, %32'sini ise BOF tabanlı entegre tesislerde gerçekleştirdiği görülmektedir. Üretim yöntemi açısından ağırlıklı olarak EAO tesislerini kullanan Türkiye'nin hurda üretiminde kendine yeterli olmadığı ve hurdanın ithalatını gerçekleştirmek zorunda kaldığı görülmektedir. Nitekim Dünya Çelik Derneği'nin verilerine göre Türkiye, küresel hurda ithalatında 2015 yılı itibarıyla %19,3'lük payı ile ilk sırayı almıştır. Türkiye'yi sırasıyla Hindistan, Güney Kore ve İspanya izlemiştir.

C) Kapasite Kullanımı:

Türkiye Çelik Üreticileri Derneği (TÇÜD) verilerine göre 2015 yılında, dünya ham çelik üretim kapasitesi 2,4 milyar tona yükselirken, Çin'de ham çelik üretim kapasitesinin ise 1,2 milyar tona yükseldiği tahmin edilmektedir. Dünya çelik sektöründe kapasite kullanım oranları ise 2007 yılındaki %85 seviyesinden küresel finansal krizin etkisiyle %68,9 ile dip noktasını görmesinin ardından üretim ve talepteki artışla beraber toparlanma eğilimi göstermiş ve 2014 yılında %73,4 seviyesini görmüştür. 2015 yılında ise, üretimdeki düşüşe paralel dünya çelik sektörünün kapasite kullanım oranı % 73,4 seviyesinden % 69,7 seviyesine gerilemiştir.

Dünya Çelik Derneği'nin verilerine göre 2016 yılının Aralık ayında 66 ülkenin ham çelik üretimindeki kapasite kullanım oranı, bir önceki yılın aynı ayına kıyasla 2,8 puan artışla %68,1 seviyesine yükselmiştir. 2016 yılı genelinde ise kapasite kullanım oranı 2015 yılındaki %69,7'ye kıyasla gerileyerek %69,3 olmuştur. Son iki yıldır ham çelik üretimindeki kapasite kullanım oranlarında görülen gerilemenin başlıca nedeni Çin ekonomisinin bir yapısal dönüşüm sürecine girmesi ve ekonomik büyümenin çift haneli seviyelerden %6,5-7 bandına gerilemesidir.

Kaynak: Dünya Çelik Derneği

DEMİR ÇELİK SEKTÖRÜ

D) Tüketim

2015 yılı talepteki düşüş ve emtia fiyatlarındaki dalgalanmalar nedeniyle çelik sektör için zorlu bir yıl olmuştur. Dünya Çelik Derneği verilerine göre, 2015 yılında dünya nihai çelik tüketimi dünyanın önde gelen pazarlarında görülen ekonomik aktivitedeki yavaşlamanın da etkisiyle %1,7 düşüşle 1,5 milyar ton olmuştur. Hindistan ise diğer ülkelerden olumlu yönde ayrılmıştır. Ülkelerin ham çelik tüketiminin yarısı inşaat sektöründe ve geri kalanı ise yoğun biçimde çelik tüketen imalat sanayi sektörlerinde yoğunlaşmıştır. Kişi başına düşen çelik tüketiminde ise altyapı yatırımlarıyla öne çıkan ülkeler üst sırada yer almaktadır. Güney Kore’de gemi inşaat sektörü öncülüğünde kişi başına çelik tüketimi 1,1 ton civarında iken Türkiye’de kişi başına düşen çelik tüketimi 437 kg seviyesindedir. Çelik tüketiminin 2016 yılında %0,8 oranında azaldıktan sonra 2017 yılında %0,5 oranında artması beklenmektedir.

Dünya Çelik Derneği’nin verilerine göre 2015 yılında çelik kullanımında öne çıkan ülkeler sırasıyla Çin, ABD ve Hindistan olmuştur. 2016 yılı tahminleri çelik kullanımında ilk on ülke içerisinde yer alan Çin, Rusya ve Brezilya’da talepte azalmaya işaret ederken; Hindistan başta olmak üzere, Meksika, Türkiye ve Japonya’da çelik kullanımında artış yaşanacağı tahmin edilmektedir.

Çelik Kullanımında Öne Çıkan İlk 10 Ülke (Milyon Ton)			
	2015	2016T	2017T
Çin	672,3	645,4	626,1
ABD	95,7	98,8	101,5
Hindistan	79,5	83,8	88,3
Japonya	62,9	64,4	63,6
Güney Kore	56,0	56,3	56,4
Rusya	39,4	35,9	37,4
Almanya	39,0	39,5	39,9
Türkiye	34,4	35,5	36,7
Meksika	24,2	25,0	26,2
Brezilya	21,3	19,4	20,1

Kaynak: Dünya Çelik Derneği, T: Dünya Çelik Derneği tahminlerini içermektedir.

Dünya Çelik Derneği’nin çelik üretim kapasitesi ve tüketimine ilişkin açıkladığı veriler 2015 yılında dünyada 750 milyon ton civarında atıl kapasitenin bulunduğunu ortaya koymaktadır. Dünya çelik sektöründeki atıl kapasitenin, 2007 yılındaki 270 milyon ton seviyelerinden, 2015 yılında 750 milyon ton civarına ulaşması başta Çin olmak üzere, dünya çelik piyasalarında başlayan daralma ile birlikte sektörün en önemli problemlerinden biri olarak ön plana çıkmaktadır.

DEMİR ÇELİK SEKTÖRÜ

E) Dış Ticaret

Küresel çelik üretiminin 2015 yılı itibarıyla %30,7'sinin ihracata yönlendirildiği görülmektedir. 2000'li yılların başında bu oranının %39'lara çıktığı küresel krizin etkisiyle %28,6 seviyesine gerilediği ve 2011-2014 yılları arasında %28-29 seviyelerinde seyrettiği görülmektedir. 2015 yılındaki ihracattaki artışın temel sebebi ise Çin'in iç piyasa talebindeki daralma ve bu durumun Çin'i ihracata yönlendirmesi olmuştur. Açıklanan veriler küresel çelik ihracatının 2011-2015 yılları arasında 400 milyon tonun üzerinde seyrettiğini göstermektedir.

Bölgelere göre sınıflandırıldığında, küresel çelik ticaretinde en büyük pazarın AB olduğu görülmektedir. Küresel ithalatın 1/3'ünden fazlasını oluşturan AB ülkelerinin önümüzdeki dönemde pazar payını koruyacağını tahmin ediyoruz.

Küresel ihracatta 2015 yılı itibarıyla Çin, Japonya ve AB ülkeleri ilk üç içerisinde yer alırken, küresel ithalatta AB, ABD ve Almanya öne çıkmaktadır. Son dönemde sektörde korumacı politikaların ön plana çıkması, Çin'in üretim fazlasını ihracata yönlendirmiş olması ve çelik üretiminde başı çeken ülkelerin pazar paylarını korumak adına demir çelik ürünü ithal etmek zorunda olan birçok ülkeye ek gümrük vergisi koyması küresel çelik ticaretini olumsuz etkilemektedir.

Küresel İhracat ve İthalat (Milyon Ton) (2015)				
	İhracat		İthalat	
Çin	111,6	AB (28)	37,7	
Japonya	40,8	ABD	36,5	
AB (28)	33,8	Almanya	24,8	
Güney Kore	31,2	Güney Kore	21,7	
Rusya	29,7	İtalya	19,9	
Almanya	25,1	Türkiye	18,6	
Ukrayna	17,7	Vietnam	16,3	
İtalya	16,5	Tayland	14,6	
Belçika	15,2	Fransa	13,7	
Türkiye	15,0	Hindistan	13,3	

Kaynak: Dünya Çelik Derneği

DEMİR ÇELİK SEKTÖRÜ

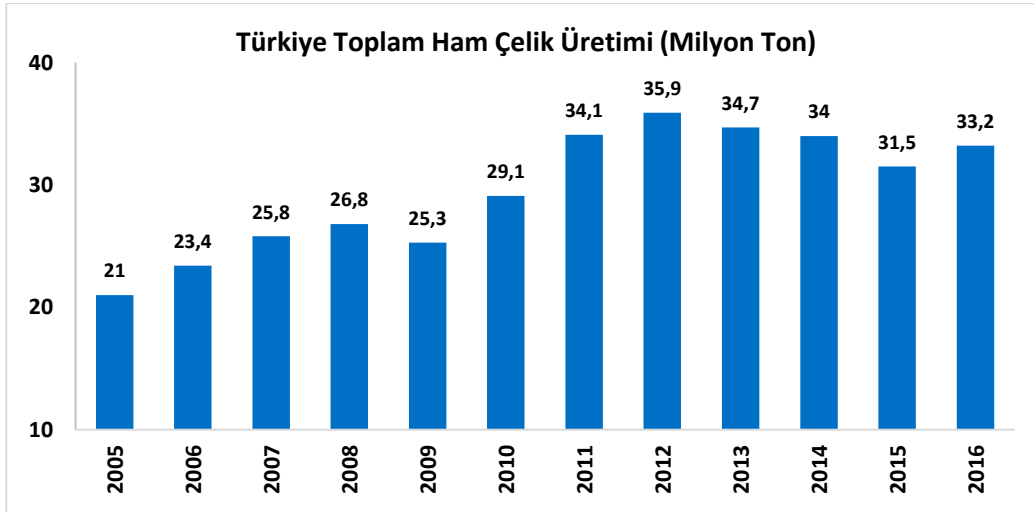
III) TÜRKİYE DEMİR ÇELİK SEKTÖRÜ

A) Üretim

2000'li yılların başında 14 milyon ton civarında seyreden Türkiye'nin ham çelik üretimi 2000-2008 periyodunda düzenli artış eğilimi sergilemiş ve 2008 yılsonu itibariyle 26,8 milyon ton düzeyine ulaşmıştır. Küresel finansal krizin etkisiyle 2009 yılında %5,9 düşükle 25,3 milyon tona gerileyen ham çelik üretimi 2010-2012 periyodunda 35,9 milyon tona çıkmasının ardından 2013-2015 döneminde tekrar düşüşe geçmiştir.

2015 yılı çelik sektörü açısından kayıpların derinleştiği bir yıl olurken, Türkiye'nin ham çelik üretimi de 2015 yılında %7,4 düşükle 31,5 milyon ton olarak gerçekleşmiştir. 2015 yılındaki bu düşüşte Çin'in uyguladığı düşük fiyatlar, Türkiye'ye coğrafi açıdan oldukça yakın olan Rusya ve Ukrayna gibi büyük çelik ihracatçısı ülkelerdeki üreticilerin rekabet edebilmek için fiyatlarını indirmeleri, daralan dünya talebi ve ark ocaklı kuruluşların rekabet güçlerindeki gerileme etkili olmuştur.

2016 yılında ise Türkiye'nin ham çelik üretimi dış talepteki toparlanmanın etkisiyle bir önceki yıla göre %5,2 artarak 33,2 milyon tona ulaşmıştır. Türk çelik sektörü böylece dünyanın sekizinci, Avrupa'nın ise ikinci en büyük ham çelik üretimi gerçekleştiren sektörü konumunda bulunmaktadır. Türkiye'nin dünya ham çelik üretiminden aldığı pay ise 2016 yılı itibariyle %2 olmuştur.

Kaynak: TÇÜD

DEMİR ÇELİK SEKTÖRÜ

Ürünlere göre ham çelik üretimi incelendiğinde ise 2016 yılsonu itibariyle kütük üretimi %0,8 oranında düşüşle 23,04 milyon tonda kalırken, slab üretimi % 22,4 gibi yüksek bir oranda artışla 10,15 milyon tona ulaşmıştır. Slab özellikle yassı ürünlerin yarı mamulü olarak kullanılırken, kütük uzun çelik ürünlerinin üretiminde kullanılmaktadır. Son dönemde yassı çeliğe dönük yatırımlardaki artışın etkisiyle slab üretiminde artış gözlemlense de slabın toplam ham çelik üretimindeki payı 2016 yılı itibariyle %30,6 olurken, kütüğün toplam kapasite içindeki payı %69,4 olmuştur.

Ürünlere Göre Ham Çelik Üretimi (Bin Ton)												
	2007	2008	2009	2010	2011	2012	2013	2014	2015	2016	% Değişim 16/15	% Pay 2016
Kütük	22.028	22.650	20.524	21.827	24.400	27.054	26.294	24.612	23.231	23.040	-0,8	69,4
Slab	3.726	4.156	4.779	7.316	9.707	8.831	8.360	9.423	8.286	10.146	22,4	30,6
Toplam	25.754	26.806	25.303	29.143	34.107	35.885	34.654	34.035	31.517	33.186	5,2	100,0

Kaynak: TÇÜD

Türkiye’de sektörde faaliyet gösteren firmalar dört bölgede yoğunlaşmıştır. Kapasitenin en yüksek olduğu bölge dış pazarda yakınlığının etkisi ile 16 milyon ton/yıl ile İskenderun iken Marmara, İzmir ve Karadeniz bölgeleri sırasıyla öne çıkan diğer bölgeler olmuştur.

B) Üretim Süreçlerinin Yapısı ve Üretimde Kullanılan Hammaddeler:

Üretim teknolojisi kompozisyonu açısından Türkiye’nin 2016 yılı itibariyle küresel eğilimin aksine üretiminin %66’sı EAO tesislerde, %34’ü ise BOF tabanlı entegre tesislerde gerçekleştirmiştir. EAO tesislerde hurdadan üretim gerçekleştirilirken, BOF tabanlı tesislerde ağırlıklı olarak demir cevheri kullanılmaktadır. Türkiye, Dünya Çelik Derneği 2015 yılı verilerine göre küresel hurda ithalatında %19,3’lük payı ile ilk sırada yer almaktadır. Türkiye’yi Hindistan ve Güney Kore izlemektedir. Türkiye’nin hurda ithalatına bağımlı olması nedeniyle hurda ve demir cevheri fiyatlarındaki gelişmeler sektörün geleceği açısından önem arz etmektedir.

2014-2015 yıllarında Çin’de ekonomik aktivitenin ivme kaybetmesi ile dış talepteki zayıflama demir cevheri fiyatlarında aşağı yönlü seyrin etkili olmasına neden olmuştur. Bu durum EAO tabanlı tesislerde üretim yapan Türkiye için maliyet dezavantajı yaratmıştır. Fakat 2016 yılının ikinci yarısına ilişkin veriler demir cevheri fiyatlarında toparlanmaya işaret etmektedir. Hurda ve demir cevheri arasındaki fiyat farklılıklarının azalması ve önümüzdeki

DEMİR ÇELİK SEKTÖRÜ

dönemde hurda fiyatlarının demir cevheri fiyatlarına oranla göreceli olarak ucuzlayacağı beklentisi sektörün rekabet gücünü artırması açısından önem arz etmektedir.

Son yıllarda demir fiyatlarındaki gerileme nedeniyle üretimin baskı altında kaldığı EAO tabanlı tessilerden 2 milyon ton ve üzerinde kapasiteye sahip TÇÜD üyeleri, Çolakoğlu, Ege Çelik, Habaş, İçdaş, Kroman, MMK, Tosçelik ve Baştuğ'dur. Diğer taraftan, Türkiye'de sadece üç firma BOF tabanlı tessilerde üretim gerçekleştirmektedir (İsdemir, Erdemir ve Kardemir). Erdemir 8 milyon tonun üzerindeki üretimiyle bu alanda dünyanın en büyük 43. şirketidir. Şirketin İskenderun'da bulunan fabrikasında kütük ve slab çelik bir arada üretilirken Türkiye'de yassı çelik imalatının yaklaşık üçte birini Erdemir gerçekleştirmektedir.

Kullanılan Yöntemlere Göre Ham Çelik Üretimi (Bin Ton)												
	2007	2008	2009	2010	2011	2012	2013	2014	2015	2016	% Değişim 16/15	% Pay 2016
EAO	19.362	19.772	17.741	20.905	25.275	26.560	24.723	23.752	20.482	21.869	6,8	65,9
BOF	6.392	7.034	7.562	8.238	8.832	9.325	9.931	10.283	11.035	11.316	2,6	34,1
Toplam	25.754	26.806	25.303	29.143	34.107	35.885	34.654	34.035	31.517	33.186	5,2	100,0

Kaynak: TÇÜD

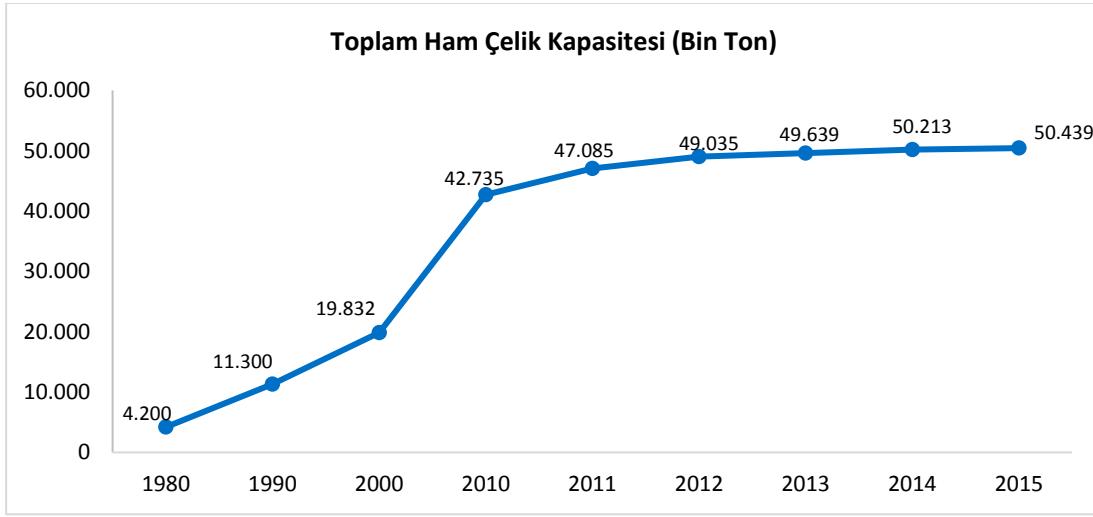
C) Kapasite

TÇÜD verilerine göre Türkiye'nin ham çelik üretim kapasitesi 1980-2011 döneminde kademeli olarak artarken, 2011 yılından itibaren kapasite artış hızında yavaşlama söz konusu olmuştur. Türk çelik sektöründeki kapasite artışının yavaşlamasında dünya çelik sektöründeki atıl kapasitenin çelik fiyatları üzerinde oluşturduğu baskı, uluslararası piyasalarda yaşanan sıkıntılar, dumpingli ihracat faaliyetlerinin artması, en önemli ihracat pazarları arasında yer alan MENA bölgesinde istikrarın sağlanamamış olması ve bazı ülkelerdeki devlet desteklerinin özellikle ihracat pazarlarında adil rekabeti zedelemesi etkili olmuştur.

Ayrıca son dönemde piyasadaki elverişsiz koşullar nedeniyle geleceğe yönelik beklentilerin olumsuz etkilenmesi ve başlatılması planlanan yatırımlardan vazgeçilmesi de kapasite artış hızının düşüş göstermesinde etkili olmuştur.

DEMİR ÇELİK SEKTÖRÜ

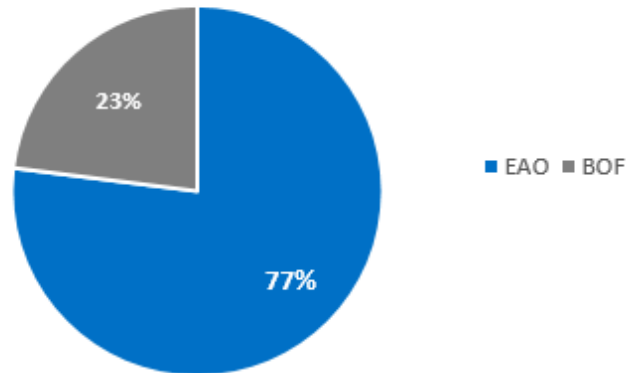
2011 yılsonunda 47 milyon ton olan sektörün üretim kapasitesi 2015 yılsonu itibariyle 50,4 milyon tona ulaşmış olsa da özellikle son iki yıldır üretim kapasitesinin 50 milyon ton civarında seyrettiği ve özellikle 2000’li yılların başında yakalanan artış hızlarına ulaşılmakta zorluk çekildiği görülmektedir. Sektörde kapasite kullanım oranı ise 2016 yılında üretimdeki artış sayesinde 4 puan artışla %66 seviyesinde gerçekleşse de sektörde kurulu bulunan 18 milyon ton kapasite atıl durumda kalmıştır. Önümüzdeki yıllarda ham çelik kapasitesinin yavaşlayarak da olsa artış eğilimini sürdürmesi beklenmektedir.

Kaynak: TÇÜD

Sektöre yatırımların büyük bölümünü EAO tabanlı tesisler oluşturmuştur. Bu tesislerin toplam üretim kapasitesi 2015 yılında 38,8 milyon ton/yıl’a ulaşmıştır.

Yurtiçi Kapasitenin Üretim Yöntemine Göre Dağılımı

Kaynak: TÇÜD

DEMİR ÇELİK SEKTÖRÜ

D) Yurtiçi Talep ve Tüketim

2009-2016 periyodunda yalnızca 2014 yılında gerileyen Türkiye'nin nihai çelik tüketimi, 2016 yılı itibarıyla yıllık %11,4 artışla 34,5 milyon tona ulaşmıştır. 2016 yılında genellikle inşaat sektöründe kullanılan uzun ürünlerin tüketimi %0,5 artışla 18 milyon ton, sanayi kesiminde kullanılan yassı ürünlerin tüketimi ise otomotiv sektöründeki gelişmelere paralel %0,6 artışla 16,55 milyon ton olmuştur. 2016 yılında Türkiye'nin toplam çelik tüketiminin %52'si uzun ürünlerden, %48'i yassı ürünlerden oluşmuştur. Türkiye'de çelik tüketiminin sektörlere göre dağılımı incelendiğinde ise inşaat sektörünün toplam tüketimden yaklaşık olarak %67 oranında pay aldığı görülmektedir. İnşaat sektörünü ise otomotiv (%13), petrol ve doğalgaz (%6), makine & ekipman (%6) ve tarım sektörü (%2) izlemektedir. Türkiye'de kullanılan çelik ürünlerinin dağılımında ise inşaat demiri, sıcak sac, boru ve filmaşın & tel ön plana çıkmaktadır.

Türkiye tükettiğinden daha fazla çelik üretimi yapan bir ülke konumunda bulunmakla beraber son yıllarda Türkiye'nin üretim fazlalığında azalma yaşanmaktadır. Bu durum ana sebebi son yıllarda artan kapasite fazlalığı neticesinde rekabet dışı ve dumpingli ihracat uygulamalarının yurtiçi üretimi baskı altına almasıdır. TÇÜD verilerine göre 2009 yılında %139 seviyesinde bulunan Türkiye'nin üretiminin tüketimini karşılama oranı 2012 yılında %120, 2016 yılında ise %107 seviyesine gerilemiştir.

2023 yılına kadar 6,5 milyon konutun inşa edilmesinin planlandığı kentsel dönüşüm projesi, inşaat demiri talebini canlı tutmaktadır. Son yıllarda bina dışı inşaat projelerinin yaygınlaşması ve yeni yapı teknolojilerinin kullanılması ile yassı çelik ürünleri de inşaatlarda kullanılmaya başlanmış ve talep artmıştır. Ayrıca son dönemde petrol boru hatları inşaatlarında yaşanan artışla birlikte petrol ve doğalgaz sektöründe demir çelik kullanım talebi artmıştır.

Türkiye'nin Nihai Mamul Üretim ve Tüketimi (2009-2016) (Bin Ton)						
Yıllar	Üretim			Tüketim		
	Uzun	Yassı	Toplam	Uzun	Yassı	Toplam
2009	20.712	4.421	25.133	9.699	8.349	18.048
2010	19.671	6.629	26.300	11.660	11.944	23.604
2011	22.868	9.075	31.943	13.738	13.210	26.948
2012	25.247	9.039	34.286	14.841	13.627	28.468
2013	26.537	9.869	36.406	16.693	14.633	31.301
2014	25.717	10.376	36.093	16.168	14.605	30.739
2015	26.550	10.389	36.939	17.927	16.454	34.381
2016	26.011	10.869	36.880	17.622	16.448	34.070

Kaynak: TÇÜD

DEMİR ÇELİK SEKTÖRÜ

E) Dış Ticaret

İhracat:

Türkiye'nin Demir Çelik Sektörü İhracatında İlk 10 Ülke (2016 Yıl Sonu, Milyon USD)		
Ülkeler	2016 Yıl Sonu (Milyon USD)	Toplam İhracattan Aldığı Pay
ABD	1.160	10,6%
Irak	641	5,8%
Almanya	621	5,7%
Mısır	599	5,5%
BAE	511	4,7%
İngiltere	504	4,6%
İsrail	493	4,5%
Romanya	412	3,8%
İtalya	388	3,5%
Türkmenistan	291	2,7%

Demir çelik sektörü ihracatı miktar ve değer olarak 2012 yılında en üst seviyesini görmesinin ardından düşüşe geçti. Türkiye'nin 2016 yılında toplam demir çelik ihracatı miktar bazında %3,8 artışla 17,4 milyar ton olurken, değer bazında ihracat emtia fiyatlarındaki düşüşten kaynaklı olarak %8 düşüşle 11 milyar USD olmuştur. Çin firmalarının yarattığı rekabet nedeniyle pazar paylarını korumaya çalışan iç piyasa üreticileri fiyat kırmak zorunda kalmış ve bu durum firmaların karlılığı üzerinde ciddi baskı yaratmıştır.

Diğer taraftan son dönemde demir fiyatlarındaki artış firmaların kar marjlarını olumlu yönde etkilemeye başlamıştır. Türkiye'nin demir çelik ihracatı ürün bazında değerlendirildiğinde demir/alaşimsız çelikten uzun ürünler grubunun 2016 yılı itibariyle ilk sırada yer aldığı

görülmektedir. Onu demir/alaşimsız çelikten yassı ürünler ve borular takip etmektedir.

Sektörün en büyük ihracat pazarını, yurtdışı müteahhitlik faaliyetlerinin yoğunlaştığı Orta Doğu ülkeleri (%30 pay) oluşturmaktadır. Sektörün ikinci en büyük pazarı AB (%21) ile 1996 yılında imzalanan Serbest Ticaret Anlaşması uyarınca Türk firmalarına ek vergi uygulanmamaktadır. Orta Doğu ve AB'den sonra sektörün diğer önemli ihracat pazarları Kuzey Amerika (%15) ve Kuzey Afrika (%14) olmuştur. Ülkeler bazında değerlendirildiğinde ise demir çelik ürünleri ihracatında 2016 yılı itibariyle ABD, Irak ve Almanya'nın ilk üçte yer aldığı görülmektedir.

Türkiye'nin demir çelik sektörü ihracatını ürün bazlı değerlendirdiğimizde demir/alaşimsız çelikten uzun ürünler grubunda yer alan nervürlü inşaat demiri ve inşaat aksamı ihracatının öne çıktığı görülmektedir. Nervürlü inşaat demiri dünya ihracatında Türkiye ihracat kayıpları yaşamasına rağmen lider ülke konumundadır. Talepteki gerileme, hammadde fiyatlarındaki düşüş ve Çin'in fiyat baskısı ihracattaki gerilemenin en önemli nedenleridir. 2015 yılı verilerine göre Türkiye 2,95 milyar USD ile dünya nervürlü inşaat demiri ihracatında ilk sırada yer alırken, onu sırasıyla Ukrayna, İtalya, İspanya ve Portekiz takip etmiştir. Cezayir, ABD, BAE, Hong Kong, Singapur ve Mısır ise en fazla inşaat demiri ithal eden ülkeler olmuştur.

DEMİR ÇELİK SEKTÖRÜ

Türkiye'nin Demir Çelik İhracatı (Ürün Bazlı, Milyon USD)					
Ürünler	2013	2014	2015	2016	Yıllık Değişim 2015/2016
Pik Demir	3,5	2,7	2,7	3,3	20,9%
Hurda	137	235	147	147	0,3%
İlk Şekillerde/Granül-Toz Halinde Demir/Alaşimsız Çelik	18	18	14	13	-3,2%
Kütük ve Blum	825	289	101	89	-11,6%
Demir/Alaşimsız Çelikten Yassı Ürünler	1.634	1.592	1.208	1.364	12,9%
Demir/Alaşimsız Çelikten Uzun Ürünler	6.778	6.325	4.382	3.855	-12,0%
Vasıflı Çelikten Ürünler	374	619	581	512	-11,8%
Borular	1.598	1.588	1.280	1.057	-17,4%
Boru Bağlantı Parçaları	131	138	122	103	-15,5%
İnşaat Aksamı	1.385	1.473	1.245	1.001	-19,6%
Demetlenmiş Teller, Halatlar, Kablolar, Ağ ve Kafesler	197	186	145	138	-5,1%
Vida, Cıvata, Somun vb.	261	308	287	309	7,4%
Soba, Ocak, Barbekü, vb.	358	385	327	305	-6,5%
Radyatörler	451	451	388	366	-5,5%
Sofra ve Mutfak Eşyaları	267	298	255	225	-11,6%
Diğerleri	1.499	1.528	1.417	1.462	3,2%
Toplam	15.918	15.438	11.900	10.951	-8,0%

Kaynak: TÜİK

Dünya Nervürlü İnşaat Demiri Dış Ticaretinde İlk 10 Ülke (2015) (Milyon USD)			
Ülkeler	İhracat	Ülkeler	İthalat
Türkiye	2.958	Cezayir	1.371
Ukrayna	799	ABD	861
İtalya	680	BAE	720
İspanya	575	Hong Kong	702
Portekiz	443	Singapur	676
Almanya	380	Mısır	613
BAE	363	Irak	561
Belarus	303	Güney Kore	398
Rusya	302	Kanada	300
Meksika	268	Etiyopya	280

Kaynak: International Trade Center

DEMİR ÇELİK SEKTÖRÜ

Türkiye 2016 yılında inşaat demiri ihracatında en fazla ABD'ye ihracat gerçekleştirmiştir. Onu BAE, Mısır ve İsrail izlemiştir. Demir çelik inşaat aksamı ihracatı yaptığımız ülkelerin başında ise Türkmenistan gelmektedir. 2016 yılı itibarıyla Türkmenistan'a yapılan ihracat bir önceki yıla göre %40 düşüşle 140,8 milyon USD'ye inmiştir. Irak'a yapılan ihracatta da %34,5 gerileme yaşanmıştır. Etiyopya'ya yapılan ihracattaki %133,6'lık artış ise dikkat çekicidir.

Türkiye Nervürlü İnşaat Demiri İhracat Pazarları İlk 5 Ülke (Bin USD)			
Ülkeler	2015	2016	Değişim %
ABD	556.837	525.707	-5,6
BAE	518.905	404.679	-22,0
Mısır	322.802	305.506	-5,4
İsrail	190.998	264.289	38,4
Yemen	122.814	207.564	69,0

Türkiye Demir Çelik İnşaat Aksamı İhracat Pazarları İlk 5 Ülke (Bin USD)			
Ülkeler	2015	2016	Değişim %
Türkmenistan	236.365	140.840	-40,4
Irak	193.404	126.696	-34,5
Cezayir	71.031	72.186	1,6
Etiyopya	26.186	61.175	133,6
Suudi Arabistan	46.268	43.137	-6,8

Kaynak: TÜİK

Son dönemde sektörün dış ticaretinde yaşanan bozulmada; dünya genelinde yaşanan kapasite fazlalığı, fiyatlardaki dalgalanmalar ve devlet destekli ve dampingli çelik ürünleri ithalatı ile kalitesiz ve sertifikasız çelik ürünleri ithalatının engellenememiş olması etkili rol oynamıştır. 2012-2016 döneminde sektörde 3,4 milyon tonluk ihracat kaybı ve 5,6 milyon tonluk ithalat artışı yaşanması çelik ürünleri dış ticaretinde yaklaşık 9 milyon ton bozulma yaşanmasına neden olmuştur.

İthalat:

Demir çelik sektörü ithalatı 2016 yılında bir önceki yıla göre %11 düşüşle 15,2 milyar USD'ye gerilese de Türkiye'nin talepteki artışa rağmen, ihracatın ve üretimdeki düşüşün etkisiyle net ithalatçı konuma geçtiği görülmektedir. Nitekim tüketim içindeki ithal girdi oranı %56'ya ulaşmıştır. Türkiye'nin demir çelik sektörü ithalatı ürün gruplarına göre bakıldığında hurda ithalatının ilk sırada yer aldığı görülmektedir. Hurdayı sırasıyla demir/alaşimsız çelikten yassı ürünler, vasıflı çelikten ürünler, kütük ve blum izlemektedir. 2016 yılında inşaat aksamında bir önceki yıla göre meydana gelen %34,6'lık artış ise dikkat çekicidir.

Bu artışta Osmangazi ve Yavuz Sultan Selim Köprüsü ile bazı spesifik yatırımlarda kullanılan malzemelerin payının büyük olduğu tahmin edilmektedir. 2016 yılı itibarıyla demir çelik sektöründe en çok ithalat yaptığımız ülkeler sırasıyla Rusya, Çin ve Ukrayna olmuştur.

DEMİR ÇELİK SEKTÖRÜ

Türkiye'nin Demir Çelik Sektörü İthalatında İlk 10 Ülke (2016 Yıl Sonu, Milyon USD)		
Ülkeler	2016 Yıl Sonu (Milyon USD)	Toplam İthalattan Aldığı Pay
Rusya	2.247	14,8%
Çin	1.589	10,5%
Ukrayna	1.162	7,7%
Almanya	1.024	6,7%
Güney Kore	1.001	6,6%
ABD	863	5,7%
İngiltere	797	5,2%
Belçika	710	4,7%
İtalya	706	4,6%
Hollanda	683	4,5%

Türkiye'nin Demir Çelik İthalatı (Ürün Bazlı, Milyon USD)					
Ürünler	2013	2014	2015	2016	Yıllık Değişim 2015/2016
Pik Demir	414,1	391,7	342,9	274,0	-20,1%
Hurda	7.511	7.150	4.288	3.962	-7,6%
İlk Şekillerde/Granül-Toz Halinde Demir/Alaşımsız Çelik	188,5	95,3	147,1	90,8	-38,3%
Kütük ve Blum	2.881	2.515	2.869	1.977	-31,1%
Demir/Alaşımsız Çelikten Yassı Ürünler	4.019	3.511	3.079	2.757	-10,5%
Demir/Alaşımsız Çelikten Uzun Ürünler	902	796	642	553	-13,9%
Vasıflı Çelikten Ürünler	2.224	2.544	2.952	2.591	-12,2%
Borular	750	661	687	598	-13,0%
Boru Bağlantı Parçaları	180	166	187	202	8,0%
İnşaat Aksamı	238	263	291	392	34,6%
Demetlenmiş Teller, Halatlar, Kablolar, Ağ ve Kafesler	99	115	141	94	-33,2%
Vida, Cıvata, Somun vb.	617	626	664	704	6,0%
Soba, Ocak, Barbekü, vb.	54	61	54	49	-9,5%
Radyatörler	26	23	21	15	-24,5%
Sofra ve Mutfak Eşyaları	99	93	99	81	-18,4%
Diğerleri	695	609	598	847	41,6%
Toplam	20.898	19.621	17.062	15.186	-11,0%

Kaynak: TÜİK

IV) TÜRKİYE DEMİR ÇELİK SEKTÖRÜNÜN GELİŞİMİ, REKABET GÜCÜ VE KONUMUNA İLİŞKİN DEĞERLENDİRME

Türkiye demir çelik sektörü yaklaşık 180 ülkeye gerçekleştirdiği katma değeri giderek artan ihracatı ile dünya piyasalarında önemli bir oyuncu konumundadır. Dünya çelik üretiminin %2'sini karşılayan Türkiye, Orta Doğu ve Körfez ülkelerinin en büyük çelik tedarikçilerindedir. Fakat son yıllarda haksız rekabet koşulları nedeniyle sektörün üretim ve ihracatında kayıplar yaşanmıştır.

A) Sektörün Rekabet Gücünü Sınırlayan Tehditler:

Sektörün en önemli sorunlarından biri kuşkusuz yurtiçi piyasada dampingli ve devlet destekli ürünlerin yarattığı haksız rekabettir. Dünya'nın en büyük sekizinci ham çelik üreticisi Türkiye, hammadde bakımından ithalata bağımlıdır. Yurtiçi çelik tüketiminin son 4 yılda arttığı görülürken, üretimin %7,5 düştüğü, ithalatın %50 arttığı ve ithalatın Türkiye'nin tüketimi içerisindeki payının %56 seviyesine yükseldiği görülmektedir. Bu nedenle tedarik pazarlarında yaşanan sıkıntılar sektörü doğrudan etkilemektedir.

Ülkemiz çelik sektöründe yaşanan sorunları özetlemek gerekirse,

- Başta Çin olmak üzere dünya genelinde atıl kapasitenin artması
- Çin'in arz fazlalığı nedeniyle izlediği agresif ihracat politikası
- Yaptırımların kalkmasının ardından İran'ın çelik sektöründe agresif bir büyüme ve ihracat politikası izlemesi
- Global metal sektöründeki yatay ve dikey birleşmeler
- Temel girdi ve işçilik maliyetlerinin yüksek olması
- Orta Doğu ve Kuzey Afrika ülkelerinde devam eden siyasi istikrarsızlık
- Hammadde fiyatlarındaki dalgalanmalar
- Son dönemde gerçekleştirilen ihalelere uluslararası statüsü verilerek sıfır gümrükle girdi ithalatının önünün açılması
- İhracat pazarlarında korumacı önlemlerin artması
- Avrupa Kömür ve Çelik Topluluğu (AKÇT) anlaşması nedeniyle sektöre devlet desteğinin verilmemesi
- Yarı ve nihai ürünlere uygulanmakta olan gümrük vergilerinin 'Dahilde İşleme Rejimi' ve serbest ticaret anlaşmaları nedeniyle beklenen etkiyi yaratamaması
- Enerji temininde yaşanan sıkıntılar
- Sektörün önemli girdilerinden olan elektrik enerjisi üzerindeki TRT payı, kayıp kaçak gibi fon ve kesintiler olarak sıralanabilir.

DEMİR ÇELİK SEKTÖRÜ

B) Sektörün Sunduğu Fırsatlar ve Sektördeki Kan Kaybının Önüne Geçilmesi İçin Alınabilecek Tedbirler:

Çelik sektörünün sunduğu fırsatlar:

- Yurtiçi ve yurtdışı talebin ve tüketimin güçlü olması
- Hız kazanan demir yolu yatırımları
- TANAP ve Türk Akımı projeleri
- Orta Doğu ve Kuzey Afrika gibi büyüyen pazarlara yakınlık
- Otomotiv, dayanıklı tüketim, inşaat ve gemi inşa sanayisinde büyüme eğilimi
- Devam eden altyapı yatırımları ve birikmiş konut, altyapı projeleri ve kentsel dönüşüm çalışmaları nedeniyle inşaat sektörünün büyüme potansiyelinin yüksek olması
- Yakın vadede Afrika, Güney Amerika ve Ortadoğu ülkelerinde beklenen talep artışı
- Petrol fiyatlarındaki yükselişin Orta Doğu'daki yatırımları hızlandıracağı beklentisi
- Kapasite ve arz fazlalığı olan ürünlerden yüksek katma değerli ürünlere geçiş konusunda yapılan çalışmalar
- Çelik Test ve Araştırma Merkezi'nin (ÇETAM) fiziki kuruluşu için çalışmaların tamamlanmış olması olarak sıralanabilir.

Sektörün gelişimine yönelik alınabilecek tedbirler:

Sektörün yaşadığı en büyük problemlerden biri yurtiçi piyasada dumpingli ve devlet destekli ürünlerin yarattığı haksız rekabettir. Dünya genelinde korumacı tedbirlerin ön plana çıkması da göz önünde bulundurularak,

- Dampingli ve devlet destekli çelik ithalatının sınırlandırılmasına imkân sağlayacak korunma tedbirlerine yönelik soruşturma süreçleri hızlandırılmalı
- Türkiye'nin üretim kabiliyetine güvendiği ve yurtiçi talebi karşılayacak kapasiteye sahip olduğu ürünlerde gümrük vergisi oranlarının sektörü koruyacak seviyelere yükseltilmesi
- Önemli altyapı projelerinde yerli ürünlerin payının artırılması
- Elektrik enerjisi üzerindeki fon ve kesintilerin kaldırılması
- Uluslararası statü verilerek sıfır gümrükle girdi ithalatı yapılmasının engellenmesi
- Girdi maliyetlerinin düşürülmesi
- Yüksek katma değerli ürünlerin üretiminin desteklenmesi
- Özellikle yassı ve yapısal çelik ürünlerinde kapasite artışına yönelik AR-GE çalışmaları yapılması sektörün önümüzdeki dönem performansı açısından önem arz etmektedir.

DEMİR ÇELİK SEKTÖRÜ

C) Sektöre Yönelik Beklentiler:

Sektörün önde gelen ilk 20 firmasının 2015 ve 2016 yıllarındaki gelişmelerden olumsuz etkilendiği ve ihracattaki %32,5'lik daralmayla sektörün karlılığının gerilediği görülmektedir. Ayrıca 2016 yılında sektörün tasfiye olunacak alacaklar oranı, imalat sanayindeki gelişmeye paralel %3,1'e yükselerek son 10 yılın en yüksek seviyesine çıkmıştır. Sektörde yaşanan olumsuz gelişmelere rağmen 2017 yılında alınacak tedbirlerin de desteğiyle son yıllarda yaşanan kayıpların telafi edilebileceğini düşünüyoruz. Fakat Çin'in uyguladığı agresif ihracat politikasına ve yurtiçi piyasada dampingli ve devlet destekli ürünlerin yarattığı haksız rekabete karşı Türkiye'nin korumacı tedbirleri uygulamakta geç kalması halinde sektör arz-talep ve ihracat-ithalat dengesini sağlamakta zorluk yaşayabilir. Bu yüzden yüksek katma değerli ürün üretimine ağırlık verilerek, ithal ikamesi ve birim ihracat başına getirideki artış sayesinde ham çelik üretim kapasitesinin en iyi şekilde değerlendirilmesi önem arz ediyor.

Bu süreçte ekonomik büyümedeki toparlanma, yurtiçi talepteki artış ve kamu destekli inşaat projelerinin devam etmesi sektörü destekleyici unsurlar olarak öne çıkıyor. Diğer taraftan, hem küresel piyasalarda hem de yurtiçinde artan belirsizliğe bağlı olarak TL'de yaşanan oynaklık sektörün finansman yapısını ve mali bünyesini olumsuz etkilemiştir. 2017 yılında TL'de devam eden değer kaybı ise sektör için risk oluşturmaktadır.

Yurtiçi politikaların yansıra küresel piyasalardaki gelişmelerin de 2017 yılında çelik sektörünün gelişiminde önemli rol oynayacağını düşünüyoruz. Hurda fiyatlarının demir cevheri fiyatlarına oranla göreceli olarak ucuzlaması, ABD, Avrupa, Japonya ve Çin ekonomilerindeki toparlanma ve Orta Doğu ve Kuzey Afrika ülkelerinde altyapı ve üstyapı inşasına yönelik devam eden yatırımlar sektörde üretimi ve ihracatı olumlu yönde etkileyecektir. Sektör temsilcileri tüm bu gelişmeleri göz önünde bulundurarak üretimde %5,4, ihracatta ise %3,7 büyüme sağlanmasını hedefliyor.

DEMİR ÇELİK SEKTÖRÜ

AÇIKLAMA:

Burada yer alan yatırım bilgi, yorum ve tavsiyeleri yatırım danışmanlığı kapsamında değildir. Yatırım danışmanlığı hizmeti; aracı kurumlar, portföy yönetim şirketleri, mevduat kabul etmeyen bankalar ile müşteri arasında imzalanacak yatırım danışmanlığı sözleşmesi çerçevesinde sunulmaktadır. Burada yer alan yorum ve tavsiyeler, yorum ve tavsiyede bulunanların kişisel görüşlerine dayanmaktadır. Bu görüşler mali durumunuz ile risk ve getiri tercihlerinize uygun olmayabilir. Bu nedenle, sadece burada yer alan bilgilere dayanılarak yatırım kararı verilmesi beklentilerinize uygun sonuçlar doğurmayabilir.

Bu rapor, A&T Bank Ekonomik Araştırmalar tarafından sadece bilgi amaçlı olarak hazırlanmıştır. Sunulan bilgilerin yayım tarihi itibarıyla yanlış/yanıltıcı olmamasına özen gösterilmiş olmasına karşın, A&T Bank bilgilerin doğru ve tam olmasından sorumlu değildir. Bu raporda yer alan bilgiler herhangi bir uyarı yapılmadan değişebilir. A&T Bank ve kurum çalışanları bu raporda sunulan bilgilerin kullanılmasından kaynaklanabilecek herhangi bir doğrudan ve dolaylı zarardan ötürü hiçbir şekilde sorumluluk kabul etmemektedir. Telif hakkı saklıdır, herhangi bir amaçla A&T Bank'ın izni olmadan raporun tamamı veya bir kısmı başka bir yerde yeniden yayımlanamaz, dağıtımı yapılamaz. Tüm hakkı saklıdır.